

He Puna Kōrero

Wahanga 1 Wiki 7

Pānui 6 - Rāāpa 16 o Poutu-te-rangi 2021

Wharekura Tuākana—Te Huinga Reo

Whakataka te hau ki te uru
Whakataka te hau ki te tonga
Kia mākinakina ki uta
Kia mātaratara ki tai
E hī ake ana te atakura
He tio, he huka, he hauhunga
Tihei mauri ora!

28 o Pepuere, te tīmatanga ki tētahi wiki hirahira.

Ka mihia a Pōneke, nā te papai o te huarere, nā te mahana o ngā hīhī a Tama-nui-te-rā, ka haumarū tā mātau (Waimarama, Rauru, Rakairoa, Analia, Matua Rawiri, Whāea Erena) rere atu ki te waka a Māui. Hai konā Pōneke, karanga mai Ōtautahi me ōu whiwhinga katoa.

Te tuatahi o Māehe, ka tū ngā karaehe tuatahi me tētahi pō hirahira.

E koekoe te Tui, e ketekete te Kākā, e kūkū te Kererū. Ka oho, ka panoni kākāhu, ka waku niho, ka whakarite ngā pēke, ngā aha atu kia patu i te rori ki Te Kura Whakapūmau i te reo ki Waitaha ki reira tū ai ngā akoranga tuatahi o te wiki. Ka tō te rā ki ngā akoranga, kua heke te werawera, kua kī ngā puku, ka hoki atu tātau ki te marae kia whakarite i a tātau anō mō ngā mahi tipu hāere te haramai.

Hai tīmatanga ki ngā mahi tipu hāere i tirohia ngā whare karakia, ngā whare i turakina i te tau 2010. I tae atu ki te whare Muhirama ki reira tuku waiata, tuku karakia, tuku mihi atu ki ngā wairua kua mahue i a tātau o Aotearoa. Hai whakamutunga ki ngā mahi tipu hāere o te pō, ka haere atu ki tātāhi kia whakarērea ngā auetanga i pā ki ētahi o ngā ākonga, ki ētahi o ngā kaiako hoki i tae ā-tinana ki rō whare Muhirama.

Ka mihia ngā kaiako, ngā ākonga o Te Kura Kaupapa Māori o Mana Tamariki, nā rātau mātau ngā ākonga wharekura o Ngā Mokopuna i manaaki, i tiaki mo te toenga o te wiki.

Te tuarua o Māehe, ngā karaehe tuarua me te ako waiata hou.

Ki tōku awa a Waimōkihi(tōku rōpū) he mahi whakamāori te mahi o te ata. Kāre e kore mōhio pai koe, tōu/ōu tamaiti rānei ki tēnei tūmomo ataata kua kīia ko te "Anime". Ko tā te kaiako pīrangi kia rongo i ngā whakaaro Māori, i te wairua Māori hoki e rere ana ki ēnei rerenga kōrero kua tukuna ki a tātau. Ki ētahi o ngā ākonga he uaua, ki ētahi ngāwari ake nei.

I te ahiahi he mahi waiata te mahi a Waimōkihi, ko Pere Wihongi te kaiako. Ka tīmata ngā mahi ki te hanga Koriata(Tik Tok) he mahi pukukata ki au ngā mahi Koriata nā te Pākehā o te tinana ka Pākehā hoki te kanikani. Hei mutunga mahi ka kōrerohia ētahi whakatauki pai ki ia o ngā ākonga, ka mutu ki ngā mahi waiata mo te toenga o te ahiahi.

Te tuatoru o Māehe, ngā karaehe mutunga me tētahi pātai i hua mai i te māhirahira.

Whakarauora Reo, tēnā tau, whakaaro me pēhea koe, tōu whānau rānei e whakarauora i te reo Māori ki tōu ao? I pātai mai tētahi Kaiako ki ngā ākonga nō roto o Waimōkihi "Me pēhea koe e whakarauora i te reo Māori i a koe e puta ana i te kura? E wehe ana i te kura? I a koe e whai mahi ana? Ka mōea te tāne/wāhine aha atu Māori? Ka mōea te tangata reo Māori? Me pēhea to whakarauora reo i tō ake whānau? Tēnā tuhi mai", ka tīmata i au ki ēnei kōrero. Kōrerohia te reo ao te pō, pō te ao. Ako ngā pūrākau, te hītori, ngā kōrero tuku iho o ōu tīpuna, o tōu/ōu iwi/hapū. Ako ngā waiata, ngā mōteatea ngā aha atu o tōu/ōu iwi. Taetae atu ki ngā kura reo e here ana ki ōu ake iwi. Whakapakari i tōku reo kia eke ki ngā taumata teitei. Murua ngā whakaaro Pākehā, ara mai ngā whakaaro Māori, ngā kupu aunty, uncle, mum, dad, whakamutua! Whāea, matua, māmā, pāpā me kōrerohia. Purenga ihomatua (decolonise/decolonisation) tīmatahia. Kia whare reo Māori tōku kāenga. Whakamahi ngā tū reo (kupu anō mo te mita) o Kahungunu. Te Tiriti o Waitangi, raupatu whenua Māori, patu tamariki Māori ka kōrerohia. Ngā pūrākau, ngā hītori, ngā kōrero tuku iho, ngā waiata, ngā mōteatea, ngā whakaaro Māori, te reo Māori, katoa ka whakatō ki te pīnati o aku tamariki, o aku mokopuna. Kia Māori te tipu o ngā uri whakaheke.

Tēnā matua mā, whakaarohia me pēhea koe e whakarauora i te reo Māori?

Te tuawhā o Māehe, te hokinga atu ki Pōneke.

Koa katoa te ngākau ki te hoki ki te kāenga. I hāere tū atu, i hoki tū mai.

Pānui-ā-kura, Pākihi

Nā Waimarama Tapiata-Bright, Tau 12

Ko tētahi o ngā kaupapa matua mō mātou ngā tau 12 o te kura, ko te whakatū i tā mātou ake pākihi, kamupene rānei i raro i te mana o YES (Youth Enterprise Scheme).

Ko au, ko Rakairoa, ko Rauru-ki-tahi anō hoki ngā tau 12. Kua whakaae tātou me te kaupapa o tō mātou pākihi, ā, ko ngā mahi tāpoi hei whakaako i ngā hītori o tēnei takiwa, o Ma-raenui.

Ka wātea ēnei hīkoi ki ngā tāngata e hiahia ana te ako heoi, ko ngā ohu, ko ngā kamupene me ngā kura te hunga e hiahia ana mātou te haere mai.

Te Aho Matua, Ngā Iwi

3.4 Kia mohio ngā tamariki ki ngā rohe, ki ngā waka, ki ngā kōrero nehera, ki ngā purakau, ki ngā pakiwaitara, ki ngā tikanga, ki ngā waiata, ki ngā ahuatanga katoa o tona ake iwi. Kia mohio ano ki ngā ahuatanga katoa e pa ana ki era atu o ngā iwi tae noa ki etahi o ngā iwi o ta-wahi.

Kua whakatauria te matāpono nei hei momo tūāpapa mō tēnei pākihi. Ko ngā kōrero kei roto i tēnei matāpono e whakaahua ana a mātou wawata me a mātou hiahia mō tēnei pākihi.

Ko tētahi take e whai ana mātou i tēnei kaupapa, kei te ngaro haere ēnei hītori, ēnei mātauranga, ā, e hiahia ana mātou te waiho mai ēnei kitenga hei whare kōrero mō ngā tamariki o te kura. Nō reira hei te wā ka wehe mātou, kei reira, kei kōnei tonu ngā kōrero.

Ko tētahi atu take o tā mātou whai, ko ngā tauwhi (piro) NCEA. Ko ēnei tauwhi he "paerewa paetae", ā, ko ērā ngā momo tauwhi ka tirohia ngā whare wānanga hei te wā ka hiahia tētahi te uru ki te whare wānanga.

Kōhi Pī

Nā Lucaan Chankee-Paea

I te 10 me te 12 o Poutū te Rangi, i haere māua ko Te Rangikawhetui Temara (Iki) ki Porirua mō tētahi kōhi e pā ana ki ngā pī. I a māua i reira ka whakamāramahia mai e te kaiako, ko Matua John, te motuhaketanga o ngā momo pī rerekē e toru ka noho ki roto i te whare pī, arā, ko ngā kaimahi, ngā toa tane (drone) me te Kuini.

Te Kuini

Ko te mahi a te kuini ko te whakawhānau i ngā pēpi e 2000 i ia rā! I te wā ka whakawhānu mai ia i ngā pēpi, ka tiakina rātou e ngā kaimahi me te āwhina i te kuini. Heoi anō, i ētahi wā ka mate te kuini, ā, e ai ki a Mātua John, i te wā ka mate te kuini, ka hokona e ia he kuini hou kia ora tonu te whare pī. Ka rau atu te kuini hou ki roto i te whare pī, ā, ka waiho ia mo te toru wiki kia ahei ērā atu o ngā pī te whakawhanaunga atu ki te kuini hou.

Ngā Kaimahi

Ko te pūtake a te kaimahi pī ko te kimi hae (pollen) hei whakamahi hinu miere. Ka puta atu, ka rere haere i tōna takiwā, ā, ka tau atu ki ngā rākau me ngā putiputi kei reira te hae e takoto ana. Ka kohia e te pī i taua hae, ā, ka rau atu ki muri i ōnā waewae.

Ka whakahokia te hae ki te whare pī nā wai rā, ka tikina e ia i ōnā whanaunga - 10,000 ki te 60,000 pea ngā pī ki te kōhi hae nō te wāhi i reira ia. Katahi aua pī ka whakahokia te katoa o te hae i reira ki te whare kia hanga hei miere.

Ngā Toa Tāne (Drones)

Ko te mahi a te toa ko te tiaki i ngā pēpi me te āwhina i te kuini engari, e ai ki a Mātua John, he mangere te mahi a te toa, ka noho noa rātou me te mahi kore. I te Hōtoke ka whakamate ngā pī toa e ngā kaimahi kia tiakina i te miere. A tōna wā ka whanau mai he toa anō.

Akoranga Kē

I ako hoki māua me pēhea te hanga i ngā anga me ngā pouako hei whare pī. He pai ngā akoranga katoa, he wheako hou me kī.

Kohi Putea—Ngā Wharekura tokorua: Rorerore Totiti—\$2.00

Hei āpōpō, Rāpare 18.03.2021, 1pm, kei te kohi putea anō a Waimarama rāua ko Meadow mō tā rāua haerenga ki te 2021 Whakataetae ā-motu Kura tuarua mō te waka ama ki Rotorua. Tautoko mai e te whānau!

Ngā Iwi: 13.6 Ma te rongo a te tamaiti ki te awahi, ki te arataki, ki te tautoko, ki ngā tohutohu a te Whānau me tona aroha hoki, e mau ai tona piripono ki te Whānau. He mea hopu te nuinga o enei tuahua. No reira, e tika ana kia piri tonu te Whānau ki ngā tamariki i roto o te kura, i roto i a ratou mahi hoki.

Rā o te Wiki	Rā Timata	Wā Timata	Rā mutu	Wā Mutu	Te Mahi	He Whakamārama
Rāpare	18/03/2021	1p,m			Kohi putea - Waka ama	Kohi putea tokorua ngā Wharekura e haere ana ki Rotorua mō te whakataetae waka ama a motu mō ngā kura tuarua.
Rāmere	19/03/2021	9am	3pm		RĀ KAIAKO—Hui ā Rohe	Hui āi tātau ki Te Kura Kaupapa Māori o Te Rito.
Rāhina	22/03/2021	1pm		3pm	Rā Kauhoe mō te Kura katoa	I a Rāhina mō te wahanga tau nei.
Rāhina	22/03/2021	6pm		3pm	Ohu Te Aho Matua	The Local, Strathmore Park
Rātū	23/03/2021	1.30pm		2.30pm	Whakaari o Takirua	Te ahiahi
Rāapa	24/03/2021	TBC		3pm	Eastern Zone - Poiwhana Tau 5-6	Te rā katoa
Rāpare	25/03/2021				Ohu Kaihautū	Ki te kura
Rāhoroi	27-28.03.21	12pm	28.03.21	4pm	Kapa Mana Kuratahi: <u>He noho marae</u>	Mana Kuratahi: Kia noho tahi te kapa nei hei te Rāhoroi ki te Rātāpu
Rāhina	29/03/2021	1pm		3pm	Rā Kauhoe mō te Kura katoa	I a Rāhina mō te wahanga tau nei.
Rāapa	31/03/2021	TBC			Eastern Zone - Poiwhana Tau 7-8	Te rā katoa
Rāapa	31/03/2021	6pm			Hui ā-whānau	Huihui ki te kura
Rāpare	1/4/2021				Te Rā Kohanga Reo	
Rāmere	2/4/2021		6/4/21		Te Wā Aranga	Kia mataara, mātua mā. Ka kati te kura i te Rātū hoki.
Rāmere	9/4/2021				Manu Kōrero a-kura	Wharekura—Reo Māori
Rāhoroi	10/04/2021	12pm	11/04/2021	3pm	Kapa Haka Mana Kura - tahi: <u>He noho marae</u>	He wānanga kapa haka. Kei te whakatau tonu a taumata ōhiti ½ me-hemea he noho marae kahore rānei.
Raapa	14/4/2021				Manu Kōrero a-kura	Wharekura—Reo Pākehā
Rāpare	14/4/2021		15/4/2021		Mana Kuratahi	Haere moata atu, noho ai te roopu Mana Kuratahi ki Otaki
Rapare	15/4/2021	Rā katoa				Haere mai mātua mā ki Otaki
Rāmere	16/4/2021				Te Rā Kaumātua	Rā whakamutunga

Kapa Haka Mana Kuratahi

Kei ngā ihu oneone, kei ngā taituarā o te rangapū o Te Aho Matua, tēnei ka mihi ake.

Taumata ohiti 1: He te wiki tuawaru Rāhoroi 27/3, Rātapu 28/3 tū ai te noho marae mō te rōpū kapa haka.

Anei ngā whakaritenga o te wā:

Ka timata hei te 12pm a te Rāhoroi, kua kai kē ngā tamariki i te pouputanga o te rā. Mauria mai he perēti kai timotimo.

He akoranga nui te noho marae, te moe ngātahi rānei, ko ngā tamariki mana kuratahi noa nā runga i te tūāhuatanga o te wā. Hei te Rātapu ka timata anō a te 9am, ā, hei tōna 1pm ka whai wā ngā mātua ki te ripene i ngā waiata katoa. Hei tōna 2pm mutu ai ngā whakaharatau kātahi ka hui ngā mātua katoa me ngā pouako matapaki ai i ngā whakaritenga o te wā, whakautu rānei i ngā pātai.

E pai ana mehemea kei te wātea koe ki te tunu te kai mo te pō, ka kai hei te takiwā o te 6pm. Ka parakuihi hei te 7:30am.

Kia kaha mātua mā, tokomaha ngā tamariki e ngaro ana i te kura, ka mahue i ngā akoranga matua o te rā, me whai kaitautoko hoki ngā kōtiro ki te ako te poi me āna nekehanga.

<u>Mau mai hei te Rāhoroi 27/03</u>	<u>Kaua e mau mai i ngā hangarau</u>
- kakahū moe - kākāhū rerekē (e pai ana mo te kapahaka) - (tama) tarau poto - kōpaki moe - urunga - hīti moenga - pāhi horoi - kākāhū mahana - tātua/poi - patara wai - kākāhū kauhoe - \$10	- I-papa - I-waea - Kawe rongu/puru taringa

Taumata Ohiti 2: Hei te Rāhoroi ka timata te whakawai hei te 12pm ka mutu hei te 5pm. Ka timata anō hei te Rātapu a te 10am, ka mutu hei te 3pm kātahi ka hui tātou.

Whānau mā: Kei te rapu marae noho ai te roopu kapahaka mo te pō o te 14 o Paengawhāwhā ki Otaki. Ko te tumanako ia kei te wātea tētahi marae mā mātou kia tae atu hei te ata o te Wenerei, kai, moe kātahi ka whakariterite mo te whakataetae o te rohe. Ko te 60 ngā tāngata. Mehemea he pānga ā-whakapapa, ā-whānau rānei ki tētahi karere mai koa ki a matua Byron, imera rānei ki byron@tkkmmokopuna.school.nz.

•Imera mai ki a matua Byron, whaea Muri rānei mehemea he pātai tāu.

He kōrero apiti:

Whānau mā:

- If your tamaiti is late arriving to kura, they must go to the tari first to ensure that:
 - Ka whai haere te tikanga o te kura - ka karakia tuatahi.
 - The kura attendance must remains up-to-date in the event of an emergency.

Ngā Kākahu Kura

Arā noa atu ngā painga o ngā kākahu kura ki roto i ngā kura, otirā ki roto i ngā momo rōpū maha. He whakaatu i tō tūhonotanga ki tētahi kaupapa, ā, he whakaatu i tō tātou mahi tahi kia tutuki taua kaupapa.

Nō reira, e tika ana kia tae rite mai ngā ākonga ki te whakamau i ngā kākahu kura e tika ana i ia rā. E whai ake nei ngā kākahu kura e tika ana:

Kura Tuatahi:			
Hāte Kura 	Poraka Kura 	Koti Kura 	Tōkena PANGO
Tarau Poto ŌRANGIURU	Tarau Roa ŌRAN- GIURU	Hū PANGO 	Hū Pāraepare PANGO

Kakahū Hākinakina Hou

Tēnā koutou e te whānau,

Tihāte hākinakina

Size 2-16

\$20 + \$8.50 (ingoa - tuatahi, ingoa whānau, karekau rānei)

Tarau poto (sublimated)

\$45 each

Hoodies Tamariki:

\$35 + \$8:50 (ingoa tuatahi, ingoa whānau rānei)

Hoodies Pakeke:

\$45 + \$8:50 (ingoa tuatahi, ingoa whānau, karekau rānei)

Pā Whutupōro:

Pā Whutupaoro - 17/03

Tau 1/2 - 4:30pm

Ngā Mokopuna Matiu vs Fill-in or Bye

Tau 3-4 - 4pm

Ngā Mokopuna Makaro vs Scotts ¾ Tornados 2b

Tau 7-8 - 5pm

Ngā Mokopuna tau 7-8 vs EBIS Kikorangi

Tau 5-6 - 5:30pm

Ngā Mokopuna Taiohi vs HVS Warriors 3a

Poitarawhiti teina

Tau 1-2 - Te Kura o Te Akautangi
10:30-11:15

Poitarawhiti tuakana - tau 3-4

Te Kura o Te Akautangi
12:45-1:45pm

Poiuka - Rāhoroi

U11TKKMNM vs St George 9am

Kei Hataitai Jnr 1

U9TKKMNM vs Royals Miramar 9am

Kei te Velodrome (Taimana 2)

U7TKKMNM vs PK/Miramar Cubs

Kei te Velodrome (Taimana 3)

Whānau mā: Ka tū te pō whakahonore hei tēnei Rāhoroi 20/03 ki te karapu o Taputeranga hei te 3:30pm. Nau mai haere mai ngā kapa e 3 me te whānau whānui ki te whakanui i ngā kaitakaro poiuka. Mauria mai he kai tohatoha. Whai muri ka tū hoki te whakahōnore mo ngā pakeke, he pō whakawhanautanga mo te katoa.

